

Diplomová práce Matěje Podholy
RELIKTNÍ ČESKO-NĚMECKÁ ETNICKÁ HRANICE JAKO SOCIO-KULTURNÍ
PŘEDĚL V ÚZEMÍ

Posudek oponenta práce

Matěj Podhola se v předkládané diplomové práci zabývá tématem reliktní česko-německé etnické hranice. Práce o celkovém rozsahu 131 stran je jasně a přehledně strukturována. Přestože se v textu vyskytují drobné překlepy a volbu barevné škály v některých tematických mapách, byť je přiměřeně zdůvodněna, lze považovat za diskutabilní (jedná se zejména o kartogramy znázorňující změny v intenzitě určitého jevu, např. na s. 41 či 57, v nichž by bylo možná vhodnější s ohledem na zažité vnímání barev snížení znázorňovat modře a nárůst červeně), nemám k formální stránce práce vážnější výhrady.

Po obsahové stránce lze práci považovat za zdařilou, odpovídající nárokům kladeným na diplomové práce. Přestože již byla problematice reliktní česko-německé etnické hranice v odborné literatuře věnována určitá pozornost, lze zvolené téma považovat za stále aktuální. Zejména lze ocenit snahu autora uchopit problematiku studia zmiňované hranice jako přechodové zóny namísto ostrého předělu v území, jak bývá někdy pojmována. V úvodu je zdůvodněn výběr tématu a jasně stanoveny cíle práce. Neřekl bych však, že by se etnickým, resp. socio-kulturním charakteristikám tzv. dosídlovaného pohraničí a jeho odlišností od vnitrozemí doposud nevěnovala pozornost. Odkázat lze nejen na některé geografické práce, ale také díla z oborů historiografie a etnologie. V úvodu též postrádám stručnou charakteristiku obsahu jednotlivých kapitol.

Práce má tři hlavní části, z nichž první diskutuje vybrané klíčové pojmy (hranice, národ, národnost, etnikum, etnicita), druhá se zabývá vývojem etnické hranice na základě analýzy statistických dat a třetí se věnuje průběhu etnické hranice ve vybraných zájmových oblastech. Proti tomuto členění nemám výhrad, za nadbytečnou však lze považovat poslední kapitolu první části týkající se vývoje osídlení v českých zemích. Tato kapitola nejen, že nepomáhá časovému vymezení studované problematiky, ale též vývoj osídlení českých zemí v období před druhou světovou válkou neúměrně zjednodušuje. Například výsledné prostorové rozšíření českých Němců je zde nepřesně interpretováno pouze jako důsledek předcházejících kolonizačních procesů, přičemž se opomíjí pozdější rozšiřování německého jazykového území do vnitrozemí v období novověku. Určité připomínky lze též mít k výběru zájmových území ve třetí části práce. Každé ze zvolených území jistě představuje odlišný typ

regionu, zároveň se však ve všech případech jedná o oblasti ležící při české státní hranici. Postrádám srovnání se zájmovým územím ležícím v oblasti minulého výrazného rozšíření německy mluvícího obyvatelstva do vnitrozemí, např. v severozápadních Čechách.

I přes výše uvedené výhrady se však domnívám, že Matěj Podhola postupoval při zpracování diplomové práce svědomitě. Práci proto doporučuji k obhajobě. Závěrem prosím o reakci na následující otázky:

- 1) Na počátku třetí části práce zmiňujete, že každé ze studovaných zájmových území představuje odlišný typ regionu. Jaké důvody Vás však vedly k vymezení právě těchto oblastí?
- 2) V úvodu práce si mimo jiných kladete otázku, zda Češi a Němci žili v území spíše „spolu“ nebo „vedle sebe“. Domníváte se, že Vámi zvolený postup výzkumu Vám umožnil tuto otázku dostatečně zodpovědět? V případě, že ne, jakým způsobem by bylo vhodné Váš výzkum dále rozšířit, doplnit?
- 3) Ve své práci docházíte k poznatku, že z Vámi sledovaných území byla nejvíce etnicky smíšenou oblast Znojemska. Přesto právě zde získaly ve srovnání s dalšími územími ve volbách v roce 1929 značnou podporu německé nacionální strany. Mohl byste se pokusit o bližší objasnění příčin tohoto jevu?

V Praze 15. 9. 2010

RNDr. Zdeněk Kučera, Ph.D.